

VIETNAMIN
PAAVO
RINTALA **KURJET**

SAGA
EGMONT

VIETNAMIN PAAVO RINTALA KURJET

Paavo Rintala

Vietnamin kurjet

SAGA Egmont

Vietnamin kurjet

Cover image: Shutterstock
Copyright © 1970, 2020 Paavo Rintala and SAGA Egmont

All rights reserved.

ISBN: 9788726547078

1st ebook edition
Format: EPUB 3.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser. SAGA Egmont

www.sagaegmont.com
Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

*Jos me voitamme täällä,
me voitamme kaikkialla.*

Ernest Hemingway
amerikkalainen kirjailija teoksessaan
Kenelle kellot soivat

*Jos me voitamme täällä,
me voitamme kaikkialla.*

Vo Nguyen Giap
sotilas, sissiarmeijan komentaja
Dien Bien Phun aattona

Lukijalle

Keväällä 1951 Picasso maalasi taulun. Hän tahtoi siinä kertoa omilla ilmaisukeinoillaan kansasta, joka oli joutunut muukalaisina maahan tulleitten sotilaitten taistelun polkemaksi.

Maalauksen nimi on *Verilöyly Koreassa*.

Niin maalauksen nimessä kuin sen hahmotuksessakin on näkyvä viittaus Francisco Goyaan, hänen tauluunsa, joka kuvaa toukokuun 3. päivän vastaisen aamuyön teloitusta Pradon muurien juurella.

Ja seuraavana keväänä 70-vuotias Picasso palaa jälleen Goyaan. Tällä kertaa kirjoittamalla. Maaliskuussa Picasso sai tietää, että hänen ystävänsä, kreikkalainen Beloijannis, jota hän oli yrittänyt turhaan pelastaa, oli teloitettu Kreikassa.

Hän kirjoitti:

»Öljylampun kajastus toukokuun yönä. Goyan taulussa kansan kasvot sotilasosaston edessä. Kivääreiden edessä.

»Kauhu. Sama kauhu, jota pelon ja vihan hallitus kylvää valonheittäjien täydeltä

Kreikan paljastettuun rintaan.

»Ja suuri valkoinen kyyhky kuin suru kuin uhma liitelee maan yllä. »

Surun valkoinen kyyhky. Se olisi käynyt tämänkin kirjan nimeksi, koska tässä heijastuvat paljolti samat tunnot.

Mutta minä en ole koskaan tutustunut lähemmin kyyhkysiin.

Sensijaan olen tuntenut kerran yhden kurjen.

Olipa kerran poika,
jonka nimi oli Pham.
Ja olipa kerran
20. jalkaväkirykmentti,
sen I pataljoona,
ja sen C-komppania,
C niin kuin Charlie.

17. leveysasteen eteläpuolella Huen maakunnassa oli kylä vuonna 196... Kylän väki asui savimajoissa, joissa oli olkikatot. Lähes pari vuotta sitten, sadonkorjuun aikana Pham-poika ja hänen pikkuveljensä tutustuivat ensimmäisen kerran valkoisiin sotilaisiin. He olivat kyllä kuulleet näistä koko elämänsä ajan ja nähneet näiden helikoptereita ja jyriseviä lentokoneita. He olivat nähneet myös julisteita ja lentolehtisiä, joita valkoiset sotilaat olivat jakaneet. Niissä kerrottiin, että valkoiset sotilaat olivat tulleet auttamaan ihmisiä, mutta kylän aikaihmiset eivät uskoneet näitä puheita.

Ja kun valkoiset sotilaat saapuivat, Pham oli täyttänyt kymmenen vuotta. Sotilaat vaativat kaikkia kyläläisiä jättämään kotinsa ja siirtymään strategiseen kylään, koska heidän kylässään alettaisiin ennen pitkää tapella sissien kanssa. Mutta se ei ollut Phamille mitään uutta. Niin pitkälle kuin hänen muistinsa ulottui valkoiset sotilaat olivat tapelleet sissien kanssa näissä maisemissa, tosin ei vielä koskaan heidän kylänsä lähellä, mutta niin lähellä, että Pham oli kuullut paljon kertomuksia näistä tappeluista.

Valkoiset tulivat eräänä aamuna, juuri kun kylä valmistautui sadonkorjuuseen. He tulivat taivaalta helikoptereillaan ja pyysivät heti kaikkia jättämään kotinsa ja lähtemään valkoisten sotilaitten tekemään kylään.

Pham kuuli kuinka kylän aikaihmiset väittelivät valkoisten sotilaitten kanssa.

- Emme tule sinun tekemääsi kylään. Miksi tulisimme. Meillä on alkamassa sadonkorjuu. Olemme uurastaneet riisipeltojemme hyväksi. Ja tänä vuonna on riisin laatu erikoisen hyvää. Me tahdomme jäädä koteihimme. Tahdomme syödä riisimme.

- Viet cong on opettanut tuon teille. Se tahtoo, että te pelkäisitte ja vihaisitte meitä, sotilaat vastasivat.

He sytyttivät tuleen kylän majoja, koska he tahtoivat saada ihmiset pois kylästä, ja ihmiset pakenivat viidakkoon välttyäkseen seuraamasta valkoisia sotilaita. Nämä eivät uskaltaneet seurata kyläläisiä, ja kylän väki palasi takaisin sen jälkeen, kun valkoiset sotilaat olivat nousseet helikoptereihinsa ja lentäneet pois pohjoiseen Quang Trin suuntaan, jossa heidän tukikohtansa sijaitsi.

Pham palasi äitinsä ja pikkuveljensä kanssa.

He alkoivat kerätä rojua, mikä ei ollut kokonaan rikki ja palanutta ja kylänvanhin käski jakaa kaikille olkia.

Yhdessä majassa kylän tienpuoleisella laidalla oli hiiltynyt ruumis. Se oli vanha nainen, joka ei ollut osannut lähteä pakoon. Se oli unohtunut sinne, eivätkä edes valkoiset sotilaat olleet vilkaisseeksi majan sisälle ennen kuin tuikkasivat sen tuleen.

Mutta riisin laatu oli todella hyvää sinä vuonna, ja kyläläiset rakensivat majansa uudelleen ja jäivät syömään riisinsä.

Tämän tapauksen jälkeen Pham-poika näki valkoisia sotilaita, kun näitä lensi kylän yläpuolella tai kulki tietä pitkin majojen ohi. Ja aina, missä sotilaat kulkivat, aina ammuttiin, ennemmin tai myöhemmin. Ne kävivät sotaa sissien kanssa ja osa kylänkin nuorista miehistä kuului sisseihin. Ja kun sotilaat tulivat kerran tuomaan lääkkeitä kyläläisille, kukaan ei tahtonut ottaa niitä vastaan. Pelättiin, että lääkkeet olivat vain syötti, jolla ihmiset yritettiin houkutella asumaan sotilaitten valvomiin kyliin.

Kului lähes kaksi vuotta ennen kuin sotilaat uudelleen laskeutuivat helikoptereilla kylään. Pham ei ollut täyttänyt vielä kahtatoista ja pikkuveli oli kuusi ja puoli.

Ja kun lehtiä seuraava maailma aikanaan katseli Song Myn kylän uhrien valokuvia, niiden joukossa oli eräs joka kiinnitti minun huomiotani tavallista enemmän. Kymmenen-kaksitoista-vuotias poika oli ollut tulossa pikkuveljensä

kanssa kylätietä kylään päin. Hän on kuvassa heittäytynyt pitkälleen tielle, nojaa vasemmalla kyynärpäällään maahan ja on vetänyt pikkuveljensä alleen kuin suojatakseensa tätä omalla ruumiillaan.

He ovat olleet tulossa jostakin aamuaskareiltaan kylään päin. Sitten he ovat kuulleet laukauksia kylästä ja lähteneet ottamaan selvää. Ja tiellä on heitä vastaan tullut kivääri ja mies, ase suunnattuna heitä kohti.

Pikkuveli ei katso ampujaansa päin.

Kenties hän ei ymmärrä vielä.

Mutta poika - Pham - katsoo. Hän katsoo suoraan kameraan. Kameramies Hearble - eräs aikamme Goya - on näköjään seurannut ampujaa tai nähnyt kauempaa tilanteen ja ottanut kauko-objektiivilla. Joka tapauksessa, kun palautan mieleeni muut vastaavat »kurkien hetket» - aina itsestään Goyan toukokuun 3. päivän vastaisen yön tapahtumista alkaen - en tiedä ainuttakaan toista tilannetta, jossa poika, tai ylipäätään uhri, olisi katsonut noin tynesti suoraan surmaajaansa. Kuin hän olisi tiennyt, että mitään muuta noilta ihmisiltä ei ole koskaan odotettavissa, että ennemmin tai myöhemmin se on tuleva.

Mieleeni tulee eräs toinen kuva. Siinä on myös »kurkien hetken poika», eräs poika Varsovan juutalaiskortteleista. Pojan ilme on tuskainen. Onneton vieläkin uskoo, että hänellä on mahdollisuuksia selvitä. Muita kuvia minulla ei ole. Enkä tarvitsekaan. Nämä riittävät. Pham-poika on meidän eurooppalaisten piiristä alkunsa saaneen - ja nyt jo myöhäiskapitalistiseen vaiheeseensa yltäneen - teknologian uhri, meidän uhrimme. Hän on aasialainen. Kun ranskalaiset joutuivat luopumaan Indokiinasta ja siirtämään vastuun amerikkalaisille, maa oli vieläkin vesipuhveleiden ja puuaurojen maa. Suurin osa maaseutua elää yhä sodan jaloissa. Pham-poika ei ollut koskaan käynyt Saigonissa. Ja

vaikkapa olisikin: mitä hyvää hän olisi siellä nähnyt maapallon tehokkaimman imperialistisen valtion saaneen aikaan kymmenessä vuodessa? Enempi yökerhoja kuin sosiaalisia mahdollisuuksia. Enempi orpokotiteollisuutta kuin kouluja.

En tiedä, kuinka paljon FNL ennätti informoida Phampoikaa tai hänen ympärillään eläviä aikuisia meistä teknologian valkoisista ihmisistä ja meidän edustajinamme Song Myn kylään helikoptereilla laskeutuneista sotilaista. Kuva kertoo kuitenkin, että Pham ei odottanut meiltä mitään hyvää. Hän ei edes hätkähtänyt kuolemaansa.

Vain pikkuveljeään hän vielä yritti suojella omalla ruumiillaan.

Siksi minusta näyttääkin mahdolliselta, että Pham-poika ei ole ainoastaan eräs poika eräästä Huen maakunnan kylästä juuri hetkeä ennen kuolemaansa, vaan että hän on Poika Vesipuhveleitten ja Puuaurojen Aasiasta, Poika, joka on koko ikänsä tiennyt vain sen, että siellä, missä meidän edustajamme sotilaina liikkuvat, heillä ei ole odotettavanaan mitään muuta kuin ...